

УДК 378.046-021.68-051:821

ЛАРИСА ЧУМАК

Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти»
Херсонської обласної ради

**АКМЕ-ТРАЕКТОРІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ
СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ У КОНТЕКСТІ ГУМАНІСТИЧНОЇ ФІЛОСОФІЇ
ІВАНА АНДРІЙОВИЧА ЗЯЗЮНА**

У статті розглядаються стратегічні акме-лінії фахового зростання спеціаліста освітньої галузі у контексті гуманістичної філософії Івана Андрійовича Зязюна з перспективою подальшого впровадження вказаних педагогічних ідей у розробку траєкторії розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури. На думку автора, фахова майстерність учителя світової літератури і в площині професійної діяльності, й у контексті гуманістичної філософії ініціатора впровадження в усі вищі навчальні заклади Радянського Союзу науки про одухотворення навчального процесу окремим навчальним предметом «Педагогічна майстерність» набуває характер важливої дидактичної системи, що дозволяє спеціалісту не тільки досягати вагомих результатів навчально-пізнавального змісту, а й визначити шлях особистої акме-траєкторії фахового зростання.

Ключові слова: професійна майстерність вчителя літератури, педагогічна активність, гуманістична філософія, акме-траєкторія

В умовах складного періоду переходу від однієї соціально-економічної системи до іншої надії громадян актуалізують потребу у висококваліфікованому людському капіталі, спроможному нести особисту відповідальність не тільки за власне благополуччя, а й за добробут держави. Основним джерелом множення її інтелектуального та духовного потенціалу є система освіти. Потреба на освітнянські кадри з деонтологічними якостями, що сприяють розвитку професійної майстерності, відповідальності, здатності засвоювати й застосовувати знання, конструктивно діяти та ініціювати інноваційні педагогічні технології, зростає.

Підставами педагогічних концепцій видатних вчителів, у більшості випадків, є глибокі філософські витоки та осмислення процесів становлення й формування індивідуальної діяльності спеціаліста. Сучасній Україні відома значна кількість славетних імен педагогів, спадщина яких заслуговує на вивчення та першоджерельне читання авторських творів щодо педагогічного мистецтва.

Якісне студювання неосяжного масиву педагогічної творчості видатного Майстра – Івана Андрійовича Зязюна – ненав'язливо стимулює замислитися над феноменом педагогічної

майстерності та, зокрема, професійного зростання вчителя світової літератури, визначеними як суспільною практикою, так і педагогічним й життєвим досвідом видатного вченого, що, у свою чергу, на нашу думку, сприятиме рефлексивному осмисленню та подальшій оптимізації фахівцем особистої професійної діяльності, себе й оточуючого світу та ін..

Висвітленню феномену педагогічної майстерності, культурних цінностей та пріоритетів академіка і наукової школи Івана Андрійовича Зязюна присвячені дослідження В. Кременя, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, А. Кузьмінського, М. Лещенко, С. Коновець, Н. Ничкало, О. Отич, О. Семенов, В. Рибалки та ін.

Звернення до надбань видатної особистості в педагогіці надає можливість простежити зародження наукових напрямів. **Метою статті** є визначення стратегічних акме-ліній фахового зростання спеціаліста освітянської галузі у контексті гуманістичної філософії Івана Андрійовича Зязюна з перспективою подальшого впровадження його педагогічних ідей у розробку траєкторії розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури. Дослідження виконано в руслі комплексного поєднання персоніфікованого, системно-структурного та контекстного підходів до розгляду педагогічної спадщини вченого зі світовим ім'ям. Персоніфікований підхід дозволив вивчити не тільки творчість вказаної персоналії, а й тенденції, закладені в роботах славнозвісного науковця. Системно-структурний підхід сприяв представленню концептуальних положень І. А. Зязюна єдиною системою, яка включає структурно-функціональні компоненти, і виділенню пріоритетних аспектів його наукових пошуків. Контекстний підхід дозволив розглянути досліджувану проблему в освітніх реаліях. Методами дослідження були: структурно-аналітичний та порівняльний, які дозволили вивчити спадкоємні зв'язки між різними ідеями; метод систематизації наукових ідей; збір та інтерпретація фактологічних даних; метод літературознавчого аналізу.

Пріоритетність професіоналізму та вдосконалення фахової діяльності педагога через оновлення професійних знань, опанування інноваційними технологіями, застосування інтерактивних методів і форм навчання як важливої умови модернізації освіти проголошується на державному рівні у низці законів України – у Законі України «Про освіту» [3], у Законі України «Про загальну середню освіту» [2] та ін., адже «вчитель – це людина, скерована в майбутнє, він формує у молодих людей активне і відповідальне прагнення оновлення світу, в якому вони живуть» [9, с. 12].

Актуальність затвердження Наказом Міністерства освіти і науки України від 26.01.2011 р. №58 Концепції літературної освіти підтверджується рядом чинників, серед яких вказуються: необхідність ґрунтовного засвоєння дітьми та молоддю мовного і культурного багатства народів України та світу; важливість підвищення рівня загальної культури та моралі в сучасному українському суспільстві; стрімкий розвиток комп'ютерних технологій, мас-медіа, аудіо- й відеопродукції, що витісняють книгу з кола захоплень дітей та ін. При визначенні основною метою літературної освіти «виховання творчого читача із самостійним критичним мисленням, формування гуманістичного світогляду, загальної культури, естетичних смаків особистості» документом передбачено розв'язання певних завдань, а саме: «прилучення учнів до найкращих здобутків письменства; підвищення рівня загальної культури школярів; формування у дітей стійкого інтересу до читання, естетичного смаку учнів, здатності розрізняти й оцінювати художні явища, протистояти низьковартісній масовій культурі; розкриття учням різноманітних функцій літератури – пізнавальної, естетичної, виховної, гедоністичної; оволодіння змістом художніх творів, усвідомлення їх місця в літературному процесі й розвитку національних культур; засвоєння учнями ключових літературних фактів, основних тенденцій розвитку літератури в Україні та в інших країнах; розуміння школярами літератури як мистецтва слова і як складової духовної культури людства; формування в учнів творчих здібностей, уяви, самостійного мислення; розвиток естетичних емоцій та почуттів, зв'язного мовлення, вміння аргументовано, розлого й образно висловлювати свої думки, судження, оцінки; сприяння моральному самовизначенню молоді людини, виробленню в неї активної життєвої позиції на основі гуманістичних цінностей та ідеалів, прагнення до самостійного пошуку, духовного самовдосконалення» [10]. Однак вирішити означені завдання спроможний фахівець високого рівня, вчитель-майстер.

Ініціатор упровадження в усі вищі навчальні заклади Радянського Союзу науки про одухотворення навчального процесу окремим навчальним предметом «Педагогічна майстерність» розглядав однойменне поняття як «достатньо стійку систему теоретично осмислених і практично виправданих педагогічних дій і операцій, що забезпечують високий рівень педагогічної взаємодії між викладачем і його учнями» [8, с. 47].

Акме-траєкторія професійного зростання вчителя світової літератури спрямовується на підвищення рівня основних педагогічних компетенцій фахівця, що включають: особистісні якості людини (цілеспрямованість, творчість, самостійність, прагнення до розвитку й удосконалення, ініціативність, громадянськість, соціальну відповідальність, гармонійність соціалізації; якісну реалізацію у фаховій діяльності антропоцентричних принципів гуманності, культуровідповідності, особистісного підходу; розвиток умінь сприймати й аналізувати світоглядні соціально та особистісно значущі аспекти філософських проблем педагогічної діяльності), базових когнітивних умінь (спостереження, встановлення аналогій, зіставлення й протиставлення, структурування, систематизації, конкретизації, аналізу фактів і явищ), методологічних когнітивних умінь (формування мети діяльності, обрання відповідного методичного інструментарію, перероблення та перегрупування навчального матеріалу та ін.), загальних когнітивних умінь (планування й організація особистої спеціалізованої діяльності, самоконтроль, самооцінювання, самовдосконалення), фахових умінь (знання наукової термінології, світової історії та культури, знання стилістичних прийомів створення літературних текстів та ін.; зіставлення й протиставлення мовних явищ, виокремлення у прочитаному або почутому головної ідеї та опорних понять, виявлення зв'язків між фактами, подіями, поняттями, знаходження та інтерпретацію інформації широкого або вузького контексту з історії світової літератури та культури, складання плану або конспектування прочитаного (почутого) та ін.).

Із точки зору Івана Андрійовича, «майстерність учителя – це синтез особистісно-ділових якостей і властивостей особистості, що визначають високу ефективність педагогічного процесу. Зміст елементів професійного педагогічного характеру педагога-майстра визначають декількома складовими. Це, зокрема, такі: 1) професійно-педагогічні знання: сприймання, пам'ять, запам'ятовування; вміння використовувати знання в типових і нових ситуаціях; вміння наповнювати знаннєвий складник позитивними естетичними почуттями; 2) досвід професійно-педагогічної діяльності: емпіричне здійснення професійно-педагогічної дії; здійснення способів професійно-педагогічної дії за зразками; використання способів професійно-педагогічної дії в новій ситуації; 3) досвід творчої педагогічної дії: вироблення вміння виявляти й формулювати проблеми; частково-пошукова педагогічна дія; пошукова дослідницька дія; 4) досвід виявлення особистісних якостей і професійно-педагогічної спрямованості: формування внутрішньої моделі поведінки згідно з загальноприйнятими нормами моралі й педагогічної етики; професійно-педагогічна поведінка на основі ВМП; творче ставлення до педагогічної дії, сформованість педагогічного кредо; позитивні естетичні почуття прекрасного й піднесеного, якоюсь мірою комічного (в контексті неприпинення людської гідності), створення виховного середовища); 5) досвід спілкування з виконанням функцій: комунікативної (обмін інформацією); перцептивно-аперцептивної (сприймання й пізнання людини людиною): інтерактивної (організація й регуляція спільної дії)» [6, с. 25].

Отже, врахування вищевказаних аспектів відомого вченого у структурі професійної майстерності вчителя світової літератури, з нашої точки зору, при її реалізації надасть можливість перевести педагогічну діяльність вчителя з режиму функціонування до розвитку, що сприятиме не тільки значному підвищенню якості, а й визначенню пізнавальних мотивів фахівця систематизуючими, переходу постійного пізнання у його внутрішню потребу, творчого переосмислення дійсності – у якість провідного, кумулюванню ефектів особистісного та професійного зростання фахівця, зростанню творчого потенціалу спеціаліста, продовженню періоду творчої діяльності педагога та його життєвого успіху.

Іван Андрійович уважав, що «учитель – це той, хто веде за руку, а педагогіка – це наука про майстерність ведення за руку» [4, с. 174].

Діяльність учителя на уроках світової літератури також передбачає ведення за руку у прекрасний світ мистецтва, допомагаючи учням «сприймати художньо-естетичні цінності, творчо інтерпретувати й оцінювати явища культурного життя суспільства, послідовно розвивати і збагачувати духовний світ молоді засобами мистецтва слова» [1, с.3].

На думку метра, «У майстерності чітко окреслюють п'ять самостійних елементів. Це майстерності: організатора колективної та індивідуальної дії; володіння педагогічною технікою; переконання; арт-терапевтичного впливу; передачі різновидів людського досвіду (інтелект, афект, воля тощо). Вищий рівень педагогічної майстерності характеризується збагаченням дії педагога-майстра новими формами, методами, засобами, що суттєво підвищують ефективність педагогічного процесу, а отже, якість освіти» [6, с. 26].

Специфікою викладання предмету «світова література» передбачається навчання дітей «сприймати художньо-естетичні цінності, творчо інтерпретувати й оцінювати явища культурного життя суспільства, послідовно розвивати і збагачувати духовний світ молоді засобами мистецтва слова» [1, с. 3].

Визначний майстер уважав, що формувати духовно розвинену, інтелектуально загартовану емоційно багату, естетично зорієнтовану, творчо-креативну особистість на засадах гуманізму спроможний фахівець, компонентами професійної компетентності якого є: «аксіологічний, що представляє загальнолюдські цінності, які вбираються, обговорюються, критично оцінюються, привласнюються і стають складовими духовного світу людини; культуротворчий, що відображає різні культурні сфери, в яких відбувається життєдіяльність людини (академічна, оздоровча, креативна та ін.); загальнокультурні здібності, необхідні в професійній діяльності; цінності та традиції національної культури та дії на їх збереження; відродження, відтворення; життєтворчий, що передбачає здібність до організації і проживання реальних подій, готовність до зміни й удосконалення побутових умов життя, перетвореного мікросоціуму; морально-естетичний, під яким розуміють нагромадження досвіду: переживання і проживання емоційно і почуттєво насичених ситуацій; гуманну поведінку; організацію актів милосердя; турботу про ближніх; терпимість до інших людей; адекватну самооцінку; громадянський, що означає участь у суспільно корисних справах, вияв громадянських почуттів, захист прав людини, становлення досвіду громадянської поведінки» [7, с. 11].

В інтерв'ю журналу «Директор школи, ліцею, гімназії», 2014 р., яке, на жаль, виявилось останнім за його життя, Іван Андрійович звертався до вчителя словами: «Ти повинен через свій предмет доторкнутися до душі дитини так, щоб довічно залишитися в ній як приклад для наслідування, як приклад людини, яка бере на себе надзвичайно важкий соціальний обов'язок – вести за собою в майбутнє людей, держави і все інше, бо то їхнє» [4, с. 175].

На думку вченого зі світовим ім'ям, «освіта тримається на трьох складових. Це – інтелект, емоції і почуття, тобто афект і воля. Оці три психологічні поняття надзвичайно важливі для вчителя, щоб він розумів їхню сутність і нічого іншого не робив, як формував інтелект (сміслом наповнені знання), як у цьому інтелекті показував, наскільки він опочуттєвлений його душею. Звичайно, у єдності інтелекту й емоцій формується воля як активне начало людини» [4, с. 173].

У професійній діяльності вчитель світової літератури також «виступає одним із активних посередників у системі функціонування художньо-естетичних цінностей, акумулює увагу учнівської аудиторії на певних аспектах культуротворчого процесу, визначає роль і місце особистості в художньо-образному відображенні та освоєнні навколишньої дійсності, наголошує на важливості окремих художньо-естетичних рішень, стверджує в естетичній свідомості дітей та молоді гуманістичні ідеї художньо-творчого процесу, спонукає їх до естетичної активності та безпосередньої участі в літературній творчості, відкриває простір для плідного соціального діалогу між старшим і молодшим поколінням, спонукає учнівську молодь до прийняття на особистісному рівні виважених та відповідальних рішень, що стосуються системи соціальних цінностей, світоглядних, морально-правових орієнтацій, естетичних ідеалів» [1, с.3].

Учений уважав, що «вчитель має через свій предмет формувати психологічний досвід: інтелект, почуття й емоції, волю, а до цього прив'язані інтереси, потреби, мотиви, мислення, урешті-решт, до цього прив'язаний світогляд людини. Оця психологічна структура людини вбирає у себе, як комп'ютерний файл вбирає всю інформацію, весь почуттєвий світ, що є навколо, вбирає і втискує в душу так, що навечно залишається в людині. Чому ми і кажемо, що якщо вчитель це зумів зробити, то він зробив людину продуктивною силою через себе, бо лише через афект, лише через волю руками, тілом, головою, сприйманням, слухом, зором ми даємо можливість активізувати свої руки так, що робимо продукти праці, які, власне, вважаються роботою майстра підготовленого» [4, с.174]. Отже, професіоналізм, психологічна обізнаність, гуманізм та громадянськість проголошено і в останніх словах метра, які, з нашої точки зору, можуть стати заповітом теперішнім та майбутнім освітянам.

Вектор розвитку професійної майстерності вчителя світової літератури також спрямовується на зростання творчої активності спеціаліста, надбання практичних навичок з системного осмислення, глибокого вивчення та систематизації характерних ознак і виявів вказаного феномену. «Йдеться про педагогічне забезпечення розвитку особливих умінь вчителя, які охоплюють найважливіші параметри (комунікативні, духовні, психологічні, пізнавальні та ін.) співпраці з учнями й пов'язані зі створенням у навчально-виховному процесі духовного середовища, емоційно забарвленої атмосфери, розвитком інтелектуальної активності, творчих можливостей особистості» [1, с. 4].

Видатний учений уважав, що «педагогічну активність можна розглядати 1) як організаційно-управлінську діяльність (як засіб управління навчальною діяльністю) і 2) як розуміння свідомості учнів і організацію їх розуміння. Останнє передбачає систематичне врахування внутрішньої позиції учня, розуміння внутрішнього стану іншої людини, тобто робота зі свідомістю. З іншого боку, педагог повинен також організувати розуміння себе, донести до учня щось важливе з його точки зору. Але розуміння не передається прямо, його можна домогтися лише на усвідомленні свого особистісного досвіду (чи організацію такого досвіду, якщо його не було). Педагогічний акт (педагогічна дія), отже, є комунікативним діагностичним актом» [5, с.231].

Інтерпретування художніх творів на уроках світової літератури надає вчителю можливість «долати перешкоди, пов'язані з виявами канонізації педагогічного мислення, спрощеного тлумачення літературно-художніх цінностей, репродуктивного використання в умовах шкільної практики окремих форм і методів літературної освіти та естетичного виховання учнів засобами мистецтва слова» [1, с.4].

Метр педагогіки також наголошував, що «спілкування не зводиться лише до передачі знань, але виконує також функцію емоційно-почуттєвого зараження, збудження інтересу, сприяння сумісній діяльності та ін. Йому властиві: уміння керувати, вчити, виховувати, «здійснювати корисні дії з обслуговування різних потреб людей»; уміння слухати й вислуховувати; широкий кругозір; мовна й мовленнєва (комунікативна) культура; «душепривідна» спрямованість розуму, спостережливість до виявів емоційно-почуттєвих станів, характеру людини, її поведінки, умінь чи здібностей подумки представляти, моделювати саме її внутрішній світ, а не приписувати їй *свій* власний чи інший, знайомий з досвіду; «проективний підхід до людини, що базується на переконаності: людина завжди може стати кращою»; здібності до співпереживання; спостережливість; «глибока переконаність в правильності ідеї служіння народу в цілому»; рішення нестандартних ситуацій; високий рівень саморегуляції [5, с. 237].

Таким чином, фахова майстерність вчителя світової літератури і в професійній діяльності, й у контексті гуманістичної філософії Андрія Івановича Зязюна набуває характеру важливої дидактичної системи, яка дозволяє спеціалісту досягати вагомих результатів навчально-пізнавального змісту і є одним із шляхів акме-траєкторії фахового зростання педагога, адже «учительської праці поза майстерністю не буває й бути не може, бо неповторні діти, неповторна особистість учителя, неповторна кожна мить спілкування дитини з учителем, неповторне довкілля спілкування. Але будь-яке педагогічне рішення має зачіпати душу учня,

його духовність, інтелект. Якщо ж дія педагога не враховує цих особливостей, то його праця лежить поза тією, що називається педагогічною, чи вчительською» [6, с. 27].

Акмеологічним резервом модернізації вітчизняної системи освіти, на нашу думку, можна визначити подальші наукові розвідки у площині генерування та впровадження ідей Івана Андрійовича Зязюна щодо фахового зростання спеціалістів.

Список використаних джерел

1. Бутенко Л.В. Учитель літератури: вияв творчості й краси (Підготовка майбутніх учителів літератури до інтерпретації художніх творів) : монографія / Л.В. Бутенко. – Херсон: Айлант, 2008. – 232 с.
2. Закон України «Про загальну середню освіту» // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України, 1999. – № 15. – С. 6-31
3. Закон України «Про освіту». – К.: Концепції педагогічної освіти, 1996. – С. 20-88.
4. Зяюн І.А. Інтелект, емоції та почуття – три складових освіти : інтерв'ю (записала Ольга Виговська) / І. А. Зяюн // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2014. – №1/4. – С. 173-179.
5. Зяюн І.А. Педагогічна майстерність як вияв творчої індивідуальності вчителя // Педагогічна і психологічна науки в Україні: зб. наук. праць в 5 т. – Т. 4: Професійна освіта і освіта дорослих. – К.: Педагогічна думка, 2012. – 512 с. – С. 229-245.
6. Зяюн І.А. Система сукупних компетенцій і компетентностей у структурі педагогічної діяльності й дії вчителя / І.А. Зяюн // Педагогіка і психологія. – 2014. – №3. – С. 18-27.
7. Зяюн І.А. Учитель у вимірах епох і цивілізацій / І. А. Зяюн // Мистецтво та освіта. – 2008. – №3. – С. 9-15.
8. Зяюн І.А. Філософські засади освіти: освітні і виховні парадигми, освітні технології, діалектика педагогічної дії / І.А. Зяюн // Педагогічна майстерність у закладах професійної освіти : монографія. – К., 2003. – 246 с.
9. Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зяюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид. допов. і переробл. – К.: Вища пік, 2004. – 422 с.
10. Про затвердження Концепції літературної освіти: наказ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/nakaz_mon_58_260111.doc. – Назва з екрану.

Стаття надійшла до редакції 29.01.2015 р.

ЧУМАК Л.

Коммунальное высшее учебное заведение «Херсонская академия непрерывного образования» Херсонского областного совета, г. Херсон, Украина

АКМЕ-ТРАЕКТОРИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО МАСТЕРСТВА УЧИТЕЛЯ МИРОВОЙ ЛИТЕРАТУРЫ В КОНТЕКСТЕ ГУМАНИСТИЧЕСКОЙ ФИЛОСОФИИ ИВАНА АНДРЕЕВИЧА ЗЯЮНА

Рассматриваются стратегические акме-линии профессионального роста специалиста сферы образования в контексте гуманистической философии Ивана Андреевича Зязюна с перспективой дальнейшего внедрения указанных педагогических идей в разработку траектории развития профессионального мастерства учителя мировой литературы. По мнению автора, профессиональное мастерство учителя мировой литературы и в плоскости профессиональной деятельности, и в контексте гуманистической философии инициатора внедрения во все высшие учебные заведения Советского Союза науки о одухотворении учебного процесса отдельным учебным предметом «Педагогическое мастерство» приобретает характер важной дидактичной системы, позволяющей специалисту не только достигать весомых результатов учебно-познавательного содержания, но и определить путь личной акме-траектории профессионального роста.

Ключевые слова: профессиональное мастерство учителя литературы, педагогическая активность, гуманистическая философия, акме-траектория

CHUMAK L.

Communal Higher Educational Establishment «Kherson Academy of Continuing Education' of Kherson Regional Council», Kherson, Ukraine

ACME-TRAJECTORY OF PROFESSIONAL SKILL OF TEACHER OF WORLD LITERATURE IN THE CONTEXT OF HUMANE PHILOSOPHY OF IVAN ANDRIYOVYCH ZYAZYUN

Qualitative learning of boundless field of pedagogical activity of outstanding Master – Ivan Andriyovych Zyazyun – stimulates us in an unobtrusive way to think about phenomenon of pedagogical skill and especially to think about professional activity of teacher at the lessons of world literature that were determined as well as society's practice, pedagogical and life experience of famous scientist, that obviously to our mind would favour further growth of reflexive understanding by specialist individual professional activity, himself (herself) and the world around us, creative thinking, determined by dynamic processes of contemporary society that had important meaning for full valued live activity of contemporary pedagogue.

The aim of the article is definition of strategic acme-lines of subject growth of specialist of education branch in the context of humane philosophy of Ivan Andriyovych Zyazyun for perspective of further inculcation of indicated pedagogical ideas in the process of working out of trajectory of development of professional skill of teacher of world literature. The research is realized in the channel of complex joining of personified, system – structural and context approaches to the process of observation of pedagogical heritage of scientist with world name. Personified approach permitted us the study not only the creativity of concrete person, but also tendencies, included in the works of great pedagogue. Appeal to study works of outstanding individuality in pedagogical gives us possibility to retrace conception of scientific directions. System – structural approach favours to present conceptual these of I.A. Zyazyun as an integral system which includes structural and functional components and which can mark priority aspects of his activity. Context approach permits to observe researched problem in scientific and educational realities. Methodological bases of research are structural – analytical and comparative ones that permit to study inherited ties between different ideas; methodology of systematization of scientific ideas; gathering and interpretation of facts; methodology of literary criticism analysis. To the mind of author, subject skill of teacher of world literature both in the field of professional activity and in the context of humane philosophy of Ivan Andriyovych Zyazyun has the trait of significant didactic system that permits specialist not only to the achieve serious results of teaching and cognitive content but it is one of the ways of acme – trajectory of subject growth of pedagogical.

Keywords: *professional mastery of teacher of literature, pedagogichna aktivnist, humane philosophy, acme-trajectory.*